

СУЧАСНІ ПОЛІТИКО-ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті розглянуто україно-польські відносини, насамперед політичні, які значно ускладнились, що може вплинути на економічну взаємодію між країнами. Проаналізовано проблеми та стан сучасних економічних відносин України та Польщі у різних сферах, на фоні ускладнення політичного становища між країнами.

Ключові слова: політика, економіка, відносини, Україна, Польща.

Abstract

Report deals with the Ukrainian-Polish relations, political especially, which have become more complicated recently, what may affect an economic interactions of these countries. The report analyzes problems and current state of modern economic relations between Ukraine and Poland in various spheres of economy, given the complicated political situation between countries.

Keywords: politic, economy, relationship, Ukraine, Poland.

Вступ

В історичному плані україно-польські відносини були дуже непростими та багато в чому суперечливими. З приходом консервативної політичної партії “Право і справедливість” до влади у Польщі, ситуація погіршилась [1]. Виникає питання: як ускладнення політичних відносин між державами вплине на економічні аспекти та взаємодію в цілому.

З боку України видно спробу “стрибка на Захід” – поширення уявлень про необов'язковість ролі Польщі як моста чи “адвоката” України у зв'язку з Європою, що також впливає на загальні настрої у розвитку економічних відносин між державами. Яким чином відбувається взаємодія в економіці України та Польщі з урахуванням не найкращих передумов для цього розвитку? Чи відбуваються кроки для покращення відносин?

Результати досліджень

Попри вельми складний соціально-історичний та інформаційно-психологічний «спадок», українсько-польські політичні відносини з початку 90-х років розвивались доволі успішно. Польща була серед перших держав світу, що визнали суверенітет України, її державну незалежність на початку 90-х років минулого століття. Надалі, двосторонні відносини України та Польщі в обох державах набули статусу стратегічного партнерства. При цьому політичне керівництво і України, і Польщі прагнуло до пом'якшення сприйняття у суспільній свідомості своїх країн болючих моментів спільного історичного минулого за принципом «вибачаємо і просимо вибачення».

Після того як Польща стала членом Європейського Союзу у 2004 році, далеко не усе польське суспільство отримало очікувану вигоду від перебування в ЄС. Проте з тих часів показниками для порівняння свого добробуту й інших досягнень для поляків стали саме розвинені країни Європи. І це, мабуть, стало важливим чинником соціально-психологічного розділення польського суспільства. В зв'язку з цим, відбулась очікувана трудова міграція поляків до більш привабливих за рівнем заробітку країн Євросоюзу.

Ці факти стосуються нинішньої польської влади, якій доводиться розв'язувати ряд суперечливих проблем. Так, з одного боку, треба на належному рівні підтримувати трудову імміграцію, зокрема і з України, для забезпечення польської економіки необхідною робочою силою. З іншого боку, враховуючи значну орієнтацію правлячої партії на націоналістичні верстви польського суспільства, це завдання треба вирішувати так, щоб не втратити голоси частини польського електорату, що вбачає у багатьох українських трудових мігрантах «бандерівців». Польсько-українські політичні відносини в цілому, цікавлять з точки зору їх імовірного безпосереднього і опосередкованого впливу саме на двосторонні економічні відносини Польщі та України.

Українсько-польські економічні відносини розвиваються за кількома напрямками, які можуть по-різному реагувати на зміни у двосторонніх політичних відносинах Польщі й України. Основною сферою українсько-польських економічних відносин є взаємна торгівля товарами і послугами. Стосовно офіційної торгівлі, то на підставі аналізу даних Державної служби статистики (Держстату) України можна говорити, що українсько-польська торгівля в нинішньому столітті розвивалась, у цілому, вельми динамічно, хоча й доволі нерівномірно. Впродовж років, зважаючи на вступ Польщі до ЄС, економічну кризу 2008 року в Україні та інші екзогенні фактори, спостерігалось зменшення сальдо України в торгівлі товарами з Польщею. Нині Польща є важливим зовнішньоторговим партнером нашої країни. У 2016 р. Польща, за даними Держстату України, за обсягами експорту українських товарів посідала 3 місце серед країн світу (6,1 %) і 1 місце – у Євросоюзі (16,3 %). Також у цей же період за обсягами імпорту товарів в Україну Польща посідала 7 місце (6,9 %) серед країн світу і 2 місце (15,7%) – у ЄС [2].

Але вже у 2016–2017 рр. українсько-польська торгівля зростала після економічного шоку, обумовленого російською агресією та окупацією Росією частини території України. Однак при цьому, на відміну від періоду 2005–2013 рр., темпи зростання польського експорту в Україну (тобто імпорту для української економіки) вже не надто перевищували темпи експорту українських товарів до Польщі [3].

На зазначені зміни в українсько-польській торгівлі після 2014 р. суттєвий вплив мало набрання чинності Угоди про асоціацію між Україною і Європейським Союзом. Адже це полегшило українським підприємствам доступ на ринок ЄС, а підприємствам із країн-членів ЄС – на український ринок. На імпорті товарів в Україну з Польщі такі зміни формату українсько-польської торгівлі могли позначитися за двома напрямками.

По-перше, полегшення доступу українським підприємствам на ринок ЄС і досвід, який українські підприємства набувають у цій діяльності, потребує нових посередників у їх комерційній діяльності на європейському ринку замість старих. Причому, не виключено, що до категорії останніх належать й деякі польські підприємства. Цілком можна вважати, що Польща для частини українського бізнесу була, свого роду, «вікном до Європи». Утім, Угода про асоціацію між Україною і ЄС поступово позбавляє польський бізнес такого виду конкурентної переваги. По-друге, польські підприємства на українському ринку так чи інакше отримали нових конкурентів з інших країн Євросоюзу, пропозиція яких для української сторони могла бути вигіднішою за польську. Тому у деяких польських експортерів в Україну могли з'явитися додаткові стимули для досягнення переваг у ціновій конференції або ж освоєння якихось товарних ніш на українському ринку.

Крім торгівлі, польсько-українські економічні відносини розвиваються ще й у сфері інвестиційної діяльності. Причому в процесі, так би мовити, інвестиційного обміну між двома країнами Україна виступає реципієнтом польських інвестицій. Так, за даними Держстату України, станом на 1 жовтня 2017 р. сукупна вартість прямих інвестицій з Польщі в Україну становила 800,2 млн дол. США або ж 2,0 % від усіх прямих іноземних інвестицій в Україну на цю дату. До того ж протягом 2017 р. обсяг прямих інвестицій з Польщі в Україну зростав. Що ж стосується прямих інвестицій з України в Польщу, то, за даними Держстату України, протягом минулого року вони скорочувались і станом на 1 жовтня 2017 р. становили лише 11,5 млн дол., або 0,2 % від сукупної вартості офіційних прямих інвестицій з України до інших країн світу [4].

Зі свого боку, українські підприємці, вочевидь, поки не розглядають прямі інвестиції у польську економіку як один із пріоритетних напрямів свого бізнесу. Мабуть, це пов'язано як з більшою привабливістю для них інших географічних ринків, так і з відносно невисоким рівнем менеджменту багатьох українських підприємств у сфері міжнародних економічних відносин.

Надзвичайно важливим напрямом сучасних українсько-польських економічних відносин є сфера трудової міграції, де Україна виступає донором, що у великих обсягах постачає дешеву робочу силу на польський ринок праці. Так, у першому півріччі 2017 р. «польські роботодавці оформили 948 тисяч заяв про намір працевлаштування іноземного працівника. Українці найчастіше працевлаштовуються у Польщі в таких галузях: найбільше – 326 тисяч – працює у транспортній галузі та на складах; у торгівлі – 200 тисяч; туристичну галузь обслуговує 116 тисяч українських працівників; 15 тисяч українців знайшли працевлаштування у науковій та технічній галузях [5; 6].

Проведений аналіз показує, що у сфері двосторонніх економічних відносин Україна є для Польщі об'єктом товарної та інвестиційної експансії більшою мірою, ніж Польща для України за цими самими напрямками двосторонніх економічних відносин. Водночас нині Україна виступає як потужний донор робочої сили для польської економіки. Сьогодні країнам не вигідно псувати складені двосторонні відносини задля подальшої продуктивної взаємодії та розвитку обох держав України та Польщі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Кулицький С. Оцінка розвитку українсько-польських економічних відносин у учасному політичному контексті. *Україна: події, факти, коментарі*. 2018. № 2. С. 54–62. URL: <http://nbuviap.gov.ua/images/ukraine/2018/ukr2.pdf> (дата звернення 08.03.2019).
2. Кулицький С. Оцінка розвитку українсько-польських економічних відносин у сучасному політичному контексті (Продовження, початок у № 2). *Україна: події, факти, коментарі*. 2018. № 3. С. 55. URL: <http://nbuviap.gov.ua/images/ukraine/2018/ukr3.pdf> (дата звернення 08.03.2019).
3. Rzeczpospolita. Експорт Польщі до України поставив рекорд. *Rzeczpospolita*. 2017. URL: <http://www.polradio.pl/5/119/Artykul/341817> (дата звернення 08.03.2019).
4. Ващенко К. О. Політологія для вчителя : навч. посібн. для студ. педагогічних ВНЗ / К. О. Ващенко, В. О. Корнієнко. – Київ: Вид-во імені М. П. Драгоманова, 2011. – 406 с.
5. Rzeczpospolita. Польський ринок поглинає українців як губка. *Rzeczpospolita*. 2017. URL: <http://www.polradio.pl/5/119/Artykul/320152>. (дата звернення 08.03.2019).
6. Корнієнко В. О., Денисюк С. Г. Формування європейської ідентичності: аргументи для України. *Політологічний вісник*. Вип. 80. Київський національний ун-т імені Тараса Шевченка, 2018. С. 20–35.

Василевський Володимир Олегович – студент групи ІІІ-166, Факультету комп'ютерної інженерії та інформаційних технологій, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: dantek143@yandex.ua.

Корнієнко Валерій Олександрович – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри суспільнополітичних наук, академік Української Академії політичних наук, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: valkorney1958@gmail.com.

Vasylevskiy Volodymyr – student of IPE-16b, Faculty of Information Technologies and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsya, email: dantek143@yandex.ua.

Valery Kornienko – Doctor of Political Sciences, Professor, Head of the Department of Social and Political Sciences, Academician of the Ukrainian Academy of Political Sciences, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsya, e-mail: valkorney@gmail.com.